

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРОС-МЕДІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА

для студентів

061 Журналістика

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Київ – 2019

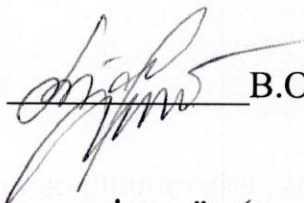

Розробник: Дяченко М. В., викладач кафедри журналістики і нових медіа.

Викладачі: Дяченко М. В., викладач кафедри журналістики і нових медіа.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) В.О. Гандзюк

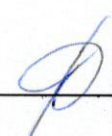
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 29.08.2019 р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) (М.С. Васьків)

Робочу програму перевірено

____ . ____ 20 ____ р.

Заступник директора Інституту журналістики (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____
 на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “ ____ ” ____ 20 ____ р., протокол № ____

© Дяченко М. В., 2019

© Інститут журналістики, 2019

ЗМІСТ

1. Опис предмета навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль I</i>	7
<i>Змістовий модуль II</i>	7
<i>Змістовий модуль III</i>	7
<i>Змістовий модуль IV</i>	8
<i>Змістовий модуль V</i>	8
<i>Змістовий модуль VI</i>	8
6. Контроль навчальних досягнень	12
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	12
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	13
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	23
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	25
6.5. Орієнтовний перелік питань до заліку.....	26
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	27
7. Навчально-методична карта дисципліни «Крос-медійна журналістика»..	29
8. Рекомендована література	
<i>Базова</i>	32
<i>Додаткова</i>	33

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180	6/180
Курс	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів з розподілом	6	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	70	24
Модульний контроль	12	
Самостійна робота	68	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: мотивувати й актуалізувати новий підхід до навчання майбутніх журналістів на основі формування в них крос-медійної компетентності. У сучасних процесах взаємодії, об'єднання медіа відкриваються нові можливості для поширення інформації, а журналістика в цих процесах відіграє одну з провідних ролей, то вона визначає змістову та технологічну складові професійної діяльності сучасного журналіста.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Крос-медійна журналістика»

є:

- забезпечити розуміння динамізму журналістської творчості, пов'язаного з індивідуально-психічними якостями особистості: літературні здібності, досконале володіння мовою, інтелект, соціальна відповідальність, пам'ять, мислення, пошук ідей, емоційна стабільність, самоконтроль тощо;
- розвивати глибоке розуміння взаємозв'язків між професією журналіста й моделлю сучасного світу, сферою глобальних інформаційних потоків;
- сприяти розумінню зв'язків, що існують між явищами, визначенню їхніх причин, оцінюванню їхньої значущості, прогнозуванню розвитку;
- ознайомити з основними жанротворними чинниками;
- вивчити сучасну жанрову палітру, «модифіковані» та нові стійкі види публікацій;
- створювати мультимедійну історію за принципом перетворення її в різні формати інформаційних платформ.

3. Результати навчання за дисципліною

За результатами вивчення дисципліни студент має отримати такі **програмні результати** освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 061 Журналістика, а саме:

знати :

- основні відмінності новітніх медіа від традиційних;
- значення понять «інтерактивність» та «гіпертекстуальність»;
- методи та прийоми створення мультимедійних історії для різних платформ, особливості, способи та прийоми підвищення якості текстів;
- методи використання відкритих джерел інформації – онлайн баз даних,
- особливості роботи з програмами для створення інфографіки та великими масивами даних;
- етичні засади журналістської праці для підготовки мультимедійного матеріалу.

уміти:

- знайти потрібну інформацію для створення журналістського тексту для крос-медійних ЗМІ;
- працювати з базами даних;
- користуватися мультимедійними інструментами зі створенню аудіо, відео та інфографіки;
- знаходити теми для мультимедійних текстів;
- створювати мультимедійні історії для різних платформ;
- володіти структурою журналістського матеріалу;
- ефективно використовувати онлайн-сервіси в роботі з великими масивами даних.

Дисципліна спрямована на формування у студентів таких загальних та фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 061 Журналістика: **ЗК01.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; **ЗК05.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; **ЗК08.** Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями; **ЗК11.** Здатність спілкуватися державною мовою.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Лабораторних	Самостійна робота	Підеумковий контроль
5 семестр								
Змістовий модуль I. Теоретичні засади розвитку крос-медійної журналістики								
1.1	Тема 1. Крос-медійна журналістика в системі традиційних медіа	8	4	4		2		
1.2	Тема 2. Медіаконвергенція: одна редакція, декілька платформ	8	6			6	4	
1.3	Тема 3. Нові медіаплатформи і їхні основні функції	8	4			4	4	
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за змістовим модулем 1	26	14	4		10	10	2
Змістовий модуль II. Новинні жанри в контексті крос-медійності								
2.1	Тема 4. Новинні жанри журналістики	6	2	2		4		
2.2	Тема 5. Коротка новина	4	2			2	2	
2.3	Тема 6. Розширена новинна замітка	4	2			2	2	
2.4	Тема 7. «Пісочний годинник»	6	4			4	2	
2.5	Тема 8. «М'яка» новина	4	2			2	2	
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за змістовим модулем 2	26	12	2		10	12	2
Змістовий модуль III. Сучасні тенденції використання жанрів раціональної публіцистики								
3.1	Тема 9. Жанри раціональної публіцистики	6	2	2		4		
3.2	Тема 10. Фіче	6	4			4	2	
3.3	Тема 11. Ньюз-фіче	6	4			4	2	
3.4	Тема 12. Коментар	6	2			2	4	
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за змістовим модулем 3	26	12	2		10	12	2
Змістовий модуль IV. Використання жанрів емоційної публіцистики в крос-медійній журналістиці								
4.1	Тема 13. Жанри емоційної публіцистики	6	2	2		4		
4.2	Тема 14. Репортаж	10	6			6	4	

4.3	Тема 15. Портрет	6	4			4	2	
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за змістовим модулем 4	24	12	2		10	10	2
Змістовий модуль V.								
Основні форми діяльності конвергентних ЗМІ								
5.1	Тема 16. Інтернет як новий канал комунікації в роботі журналіста	6	2	2			4	
5.2	Тема 17. Онлайн-редакція	8	4			4	4	
5.3	Тема 18. Загальні підходи до роботи в мережі	8	4			4	4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за змістовим модулем 5	24	10	2		8	12	2
Змістовий модуль VI.								
Трансформації діяльності журналіста за умов крос-медіа								
6.1	Тема 19. Традиційні ЗМІ в новій медійній сфері	6	2	2			4	
6.2	Тема 20. Контент конвергентних медіа: розширення можливостей	8	4			4	4	
6.3	Тема 21. Особливості написання матеріалів для інтернет-видань	8	4			4	4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за змістовим модулем 6	24	10	2		8	12	2
	Екзамен	30						
	Разом за навчальним планом	150	70	14		56	68	12

180

4.2. Тематичний план для заочної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Лабораторних	Самостійна робота
5 семестр							
Змістовий модуль I.							
Теоретичні засади розвитку крос-медійної журналістики							
1.1	Тема 1. Крос-медійна журналістика в системі традиційних медіа	16	2	2			14
1.2	Тема 2. Медіаконвергенція: одна редакція, декілька платформ	14	2			2	12
	Тема 3. Нові медіаплатформи і їхні основні функції	14	2			2	12
	Разом за змістовим модулем 1	44	6			4	38
Змістовий модуль II.							
Новинні жанри в контексті крос-медійності							

2.1	Тема 4. Коротка новина і розширена новинна замітка	14	2			2	12
2.2	Тема 5. «Пісочний годинник» і «м'яка» новина	14	2			2	12
	Разом за змістовим модулем 2	28	4			4	24
Змістовий модуль III. Сучасні тенденції використання жанрів раціональної публіцистики							
3.1	Тема 6. Фіче, ньюз-фіче і коментар	16	2			2	14
	Разом за змістовим модулем 3	16	2			2	14
Змістовий модуль IV. Використання жанрів емоційної публіцистики в крос-медійній журналістиці							
4.1	Тема 7. Репортаж і портрет	16	2			2	14
	Разом за змістовим модулем 4	16	2			2	14
Змістовий модуль V. Основні форми діяльності конвергентних ЗМІ							
5.1	Тема 8. Інтернет як новий канал комунікації в роботі журналіста	14	2	2			12
5.2	Тема 9. Онлайн-редакція	14	2			2	12
5.3	Тема 10. Загальні підходи до роботи в мережі	14	2			2	12
	Разом за змістовим модулем 5	42	6	2		4	36
Змістовий модуль VI. Трансформації діяльності журналіста за умов крос-медіа							
6.2	Тема 11. Контент конвергентних медіа: розширення можливостей	16	2			2	14
6.3	Тема 12. Особливості написання матеріалів для інтернет-видань	18	2			2	16
	Разом за змістовим модулем 6	34	4			4	30
	Екзамен						
	Разом за навчальним планом	180	24	4		20	156

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КРОС-МЕДІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Лекція 1.1 Крос-медійна журналістика в системі традиційних медіа

(4 год)

Поняття крос-медійної журналістики. Традиційні принципи побудови новин. Нові медіаплатформи і їхні основні функції. Конвергентні ЗМІ. Етапи розвитку медіаконвергенції.

Лабораторне заняття 1. Медіаконвергенція: одна редакція, декілька платформ (4 год)

Лабораторне заняття 2. Нові медіаплатформи і їхні основні функції (4 год)

Змістовий модуль II.

НОВИННІ ЖАНРИ В КОНТЕКСТІ КРОС-МЕДІЙНОСТІ

Лекція 2.1 Новинні жанри журналістики (2 год)

Технології написання історій для ЗМІ. Особливості жанроформуючих ознак. Відбір новин для публікацій. Коротка новина. Розширена новинна замітка. Ядро, деталь і бекграунд. Види актуальності в новинах. «Пісочний годинник» і «м'яка» новина.

Лабораторне заняття 3. Коротка новина (2 год)

Лабораторне заняття 5. Розширена новинна замітка (2 год)

Лабораторне заняття 6. «Пісочний годинник» (4 год)

Лабораторне заняття 7. «М'яка» новина (2 год)

Змістовий модуль III.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ РАЦІОНАЛЬНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ

Лекція 3.1. Жанри раціональної публіцистики (2 год)

Прийоми досягнення драматизму у фіче. Визначення ньюз-фіче. Структура: приклад, «основний абзац», розробка теми, «кікер». Правила написання ньюз-фіче. Загальні і крупні плани події. Джерела динамізму в ньюз-фіче. Аналітична стаття. Особливості створення коментаря.

Лабораторне заняття 8. Фіче (4 год)

Лабораторне заняття 9 Ньюз-фіче (4 год)

Лабораторне заняття 10. Коментар (2 год)**Змістовий модуль IV.****ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ ЕМОЦІЙНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ
В КРОС-МЕДІЙНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ****Лекція 4.1 Жанри емоційної публіцистики (2 год)**

Визначення жанру репортажу. Дистанція і бар'єри. Збір матеріалу. Спостереження під час підготовки репортажу. Особливий аспект події. Правила спілкування з людьми. Композиція репортажу. «Червона нитка». Джерела напруги. Типи портретів.

Лабораторне заняття 11. Репортаж (6 год)**Лабораторне заняття 12. Портрет (4 год)****Змістовий модуль V.****ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНВЕРГЕНТНИХ ЗМІ****Лекція 5.1 Інтернет як новий канал комунікації в роботі журналіста
(2 год)**

Видозміни професії журналіста. Інтернет як інструмент професійної реалізації журналіста. Онлайн-редакція. Обробка і структурування змісту. Інтерактивність – головна властивість мережі.

Лабораторне заняття 13. Онлайн-редакція (4 год)**Лабораторне заняття 14. Загальні підходи до роботи в мережі (4 год)****Змістовий модуль VI.****ТРАНСФОРМАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА
ЗА УМОВ КРОС-МЕДІА****Лекція 6.1 Традиційні ЗМІ в новій медійній сфері (2 год)**

Новий тип мас-медіа. Газети в інтернеті. Радіо в інтернеті. Види інтернет-радіомовлення. Візуалізація радіо. Телебачення в інтернеті. Види інтернет-

телебачення. Аудиторія мережевого телебачення. Жанрова специфіка онлайн-телебачення.

Лабораторне заняття 15. Контент конвергентних медіа: розширення можливостей (4 год)

Лабораторне заняття 16. Особливості написання матеріалів для інтернет-видань (4 год)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять													
Відвідування на лабораторному занятті	1	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті													
Робота на практичному занятті													
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	5	50	5	50	5	50	5	50	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	6	30	6	30	5	25	6	30	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ													
<i>Разом</i>			107		111		111		106		100		100
Максимальна кількість балів	635												
Екзамен													
Розрахунок коефіцієнта	<p>Розрахунок: $635 : 60 = 10,5$ Студент набрав: 590 балів Оцінка: $590 : 10,5 = 56$ балів + бали за іспит</p>												

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Відвідування лекцій	1	7	7
Відвідування семінарських занять			
Відвідування на лабораторному занятті	1	28	28
Робота на семінарському занятті			
Робота на лабораторному занятті	10	280	280
Виконання завдань для самостійної роботи	5	34	170
Виконання модульної роботи	25	6	150
Максимальна кількість балів			635

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КРОС-МЕДІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

1.1. Проведіть аналіз контенту українського крос-медійного ЗМІ на кожній із його платформ (2 год.)

Вимоги до аналізу:

1. Загальний огляд обраного ЗМІ, його специфіка, аудиторія.
2. Контент на платформах.
3. Структура (розділи, рубрикація тощо).
4. Жанрові форми, які використовуються для подачі інформації.
5. Особливості взаємодії з аудиторією.

1.2. Проаналізуйте діяльність медіахолдингу «1+1 Media», до складу якого входить 7 телеканалів – «1+1», «2+2», «ТЕТ», «ПЛЮСПЛЮС», «1+1 International», «УНІАН ТБ» та «Бігуді», а також група інтернет-сайтів, власний виробничий департамент, VOD-платформа 1+1 video і Вища школа Media & Production. (4 год.).

1.3. Проаналізуйте, що сьогодні може та повинно бути крос-медіа? (4 год)

1. Газета додатково до друкованої версії видає самостійне цифрове онлайн-видання, яке використовує всю специфіку онлайн (інтерактивність, гіпертекстуальність, мультимедіа);

2. Журнал новин розробляє додаток для смартфонів, який містить всі візуальні переваги електронного журналу;

3. Радіостанція вручає журналістові (який пройшов курси відео-журналістики) цифрову камеру, щоб він приніс додаткові відеоматеріали із зустрічі чи події

4. Телевізійний канал уніфіковано повідомляє теми дня (Breaking News) у Фейсбуці чи Твітері.

Змістовий модуль II.

НОВИННІ ЖАНРИ В КОНТЕКСТІ КРОС-МЕДІЙНОСТІ

2.1. Запам'ятайте 4 рівні крос-медіа (4 год.).

Crossmedia 1.0 – однаковий або з незначними варіаціями контент розміщується на різних медіаплатформах в різних форматах. Користувач може встановлювати власні крос-медійні зв'язки, спостерігаючи частину певного епізоду на мобільному, а решту – на широкоформатному екрані.

Crossmedia 2.0 – додатковий контент створюється одночасно з основним і поширюється на платформи, які відрізняються від основних і редакційно від них не залежать. Це може бути мобільне відео для повнометражного фільму, флеш-гра як продовження книги.

Crossmedia 3.0 – автор спеціально структурує історію для різних медіаплатформ з метою посилення впливу на аудиторію. Контент, розміщений на одній платформі, є своєрідним «містком», який спонукає споживача перейти на іншу медіаплатформу.

Crossmedia 4.0 – передбачає нелінійний розподіл контенту між багатьма платформами, створення умов своєрідної гри, коли учасник обирає власний шлях розвитку історії. Crossmedia 4.0 об'єднує елементи перших трьох рівнів, є більш динамічним, оскільки автор крос-медійного проекту повинен «жити» в історії разом зі своєю аудиторією і грати з аудиторією на її умовах.

2.2. Вивчіть жанроформуючі ознаки новинних жанрів (2 год.).

Група жанрів	Предмет	Метод	Функція
Новинні жанри	Подія	Пошук відповідей на 5 питань (Хто? Що? Де? Коли? Чому?)	Об'єктивна розповідь про подію з великою або меншою кількістю подробиць

2.3. Проаналізуйте елементи читацького інтересу в запропонованій новині (2 год.).

«У Парижі спецслужба допомоги безхатченкам підбрала в XV кварталі міста стареньку, яка років десять тому облаштувалася на вулиці Лінуа між рестораном швидкого харчування і будівлею, у якій проводилися ремонтні роботи. Як з'ясувалося, літня француженка-безхаченко накопичила в мішках, сміттєвих баках і валізах тисячі євро у вигляді монет і банкнот різного номіналу. Для транспортування грошей треба було викликати додатковий автомобіль. Дама проживала біля будівлі, що будується з використанням азбесту, і фахівцям служби допомоги не без зусиль вдалося умовити її переселитися в центр допомоги безпритульним Нантера. Поки вдалося підрахувати гроші тільки в трьох мішках – там виявилось 20 тис. євро. За оцінкою співробітника служби допомоги безхатченкам, загальний стан дами-клошара – близько 40 тис. євро».

2.4. Вивчіть характеристику новин залежно від інформаційного приводу (2 год.).

Новина-факт – повідомлення про ситуацію, наприклад, про прийняття нового закону, Про рішення суду, про результати переговорів. Замітка починається з найважливішого аспекту цієї ситуації.

Новина-подія – повідомлення про дію, наприклад, про підкорення гірської вершини, або про пограбування банку. При цьому дотримуватися хронології дії не потрібно. Замітка починається з результату цієї дії або його кульмінаційної точки.

Новина-цитата – це повідомлення про виступ певної важливої людини. Зазвичай новини-цитати публікуються в розділах політики та економіки і присвячені тому, що політичні лідери і бізнесмени щось обіцяють, до чогось закликають або чогось не виключають. Починається така замітка з центрального висловлювання і в жодному випадку не зі згадки, що хтось вів промову.

2.5. Знайдіть і проаналізуйте за структурою «м'яку новину» (2 год.).

Змістовий модуль III.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ РАЦІОНАЛЬНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ

3.1. Визначіть жанр і проаналізуйте новину (4 год.).

На трасі зіткнулися мікроавтобус Mercedes і легковик Mitsubishi Lancer

На автодорозі Київ-Чоп у ДТП потрапили два автомобілі, постраждали п'ятеро жителів Закарпаття.

Близько 23:40 зіткнулися мікроавтобус Mercedes і легковик Mitsubishi Lancer, повідомляє департамент з питань цивільного захисту ЛОДА.

У результаті п'ятеро осіб отримали травми. У стані середньої тяжкості вони перебувають в лікарні. Всі постраждали – жителі Закарпаття. Серед них 45-річна і 40-річний жителі с. Онопа Закарпатської області; 33-річний чоловік з м. Перечин; а також 45-річний і 20-річний жителі с. Турія-Поляна.

Причини аварії з'ясовуються. Проводиться дослідча перевірка.

(Кореспондент.net)

3.2. Визначіть жанр і проаналізуйте новину (2 год.).

У Києві з бібліотеки Вернадського зникла
перша друкована українська книга

У Києві з бібліотеки Вернадського зникла перша друкована українська книга. Про це заявив директор бібліотеки Володимир Попик. Стародрук «Апостол» Івана Федорова, який був надрукований в 1574 році, зник з відділу рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Як пише Радіо свобода, посилаючись на заяву директор НБУВ Володимира Попика, перша друкована книга в Україні зникла ще 10 травня, за цим фактом вже відкрите кримінальне провадження.

«Ми з органами розшуку контактуємо, але розголошувати подробиці я не буду», – сказав Попик. За словами завідувача Музею рідкісної книги Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Олександра Морозова, з Міністерства культури надходили застереження щодо можливості викрадення стародруків.

Повідомляється, що поліція відкрила кримінальне провадження за фактом крадіжки стародруку з бібліотеки у Києві. Крадіжку виявила заступник з наукової роботи, після чого одразу ж заявила до органів внутрішніх справ. Проводиться експертиза щодо оцінки вартості викраденого видання.

Нагадаємо, що видання «Апостол» має велику наукову й історичну цінність, є першою друкованою книгою в Україні. Відомо про понад 90 примірників цього видання. Стародрук було знайдено у сховищі цінних книг в резиденції Межигір'я, де мешкав колишній президент України Віктор Янукович.

(Телевізійна служба новин)

3.3. Запам'ятайте особливості створення історій для крос-медійних ЗМІ (2 год.).

Про що історія; як вона буде представлена; хто буде її читати/слухати/дивитися.

Будь-який візуальний вигляд історії спирається на факти, персонажі і сам процес розповіді. Тому сучасний журналіст, який розуміється на принципах крос-медійної журналістики, повинен вміти: •знаходити ідеї, які будуть цікавими та актуальними для суспільства; •бачити конфлікт та виділяти лідерів цього конфлікту; •розумітися на можливостях відображення цього конфлікту сучасними засобами виробництва; •психологічно встановлювати зв'язки з представниками конфлікту тільки для того, щоб отримати від них інформацію; •збирати інформацію з джерел, які не є учасниками конфлікту; •створювати різні

історії цього конфлікту для різних мультимедійних платформ; •розумітися на засадах редакційної політики, журналістської етики й т.і. •вміти розказувати, поєднуючи різні форми інформації.

3.4. Розгляньте коментар як жанр раціональної публіцистики (4 год.).

Змістовий модуль IV.

ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ ЕМОЦІЙНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ В КРОС-МЕДІЙНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

4.1. Вивчіть структуру ньюз-фіче (4 год.).

Приклад або ілюстрація по темі публікації.

«Основний абзац» – введення в тему, яка пояснювала б, чому вона важлива і чому читачеві варто про це читати (відповіді на питання «Що?» і «Ну і що?»).

Розробка теми – деталі, бекграунд, відповіді на питання: «Чому це відбувається?» і «Що з цього приводу можна зробити?».

«Кікер» – кінцівка публікації у вигляді несподіваного повороту теми, що руйнує початкові уявлення читача і змушує його замислитися.

4.2. Вивчіть типи лонгвідів (4 год.).

Репортаж	Реконструктор	Портретний (друга назва – peoplestories)
<ul style="list-style-type: none"> У такому лонгвіді слід уникати власного «я». Журналіст є оповідачем, а не головним героєм. Як і в традиційному репортажі, його завдання – цікаво розповісти про подію, 	<ul style="list-style-type: none"> Цей матеріал є реконструкцією ланцюга якихось певних подій, спробою проаналізувати їх, з'ясувати причини і наслідки. У такому лонгвіді вкрай важливу роль відіграють додаткові ефекти: фонова музика, 	<ul style="list-style-type: none"> До цього типу належать і портретні інтерв'ю, і нариси, і біографічні замальовки. Головне завдання – розкрити особистість героя, його життєві принципи, погляди, загалом все те, що відрізняє його від

викласти матеріал так, щоб людині здалося, ніби вона це бачила на власні очі.	відео вставки – саме вони задають потрібний настрій при прочитанні.	інших. • Важливим аспектом такого матеріалу є наявність високоякісного та продуманого ілюстративного ряду.
---	---	---

4.3. Вивчіть GOSS-метод (2 год.).

Питання про цілі: Що ви хочете зробити? Яка мета вашої організації? Чого ви насправді хочете? Якби у вас була можливість зробити лише одну велику справу в своєму житті, що б ви зробили?

Питання про перешкоди: Що вам заважає? З якими проблемами ви зіткнулися? Чому ви не змогли цього зробити? Чому ви цього не робите? Навіщо ви взагалі займаєтеся цією справою?

Питання про рішення: Що ви збираєтеся робити з цього приводу? Як ви вирішуєте цю проблему? Чи існує можливість впоратися з цим? Як вам це вдалося? Як ви на це зважилися?

Питання про початок дії: Коли програма почала діяти? Чия це була ідея? Коли ви очікуєте отримати перший результат? Коли проблема буде вирішена?

Змістовий модуль V.

ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНВЕРГЕНТНИХ ЗМІ

5.1. Занотуйте дефініції (4 год.).

Нові медіа (англ. New media) – термін, який наприкінці ХХ століття стали застосовувати для інтерактивних електронних видань і нових форм комунікації виробників контенту зі споживачами для позначення відмінностей від традиційних медіа, таких як газети, тобто цим терміном позначають процес розвитку цифрових, мережових технологій і комунікацій. Конвергенція та мультимедійні редакції стали буденними елементами сьогоденної журналістики.

Конвергенція (від лат. Convergo – «зближаю») – процес зближення, сходження (у різному сенсі), компромісів; протилежна дивергенції. Конвергенція в медіаіндустрії – процес інтеграції традиційних та нових медіа, який супроводжується дублюванням контенту та / або створенням альтернативних медіамайданчиків.

Мультимедіа – інформаційна система, що забезпечує одночасне подання інформації в різних формах – звук, анімована комп'ютерна графіка, відеоряд. Наприклад, в одному об'єкті-контейнері (англ. Container) може міститися текстова, аудіальна, графічна та відеоінформація, а також, можливо, спосіб інтерактивної взаємодії з нею. Термін мультимедіа також, найчастіше, використовується для позначення носіїв інформації, що дозволяють зберігати значні обсяги даних і забезпечувати досить швидкий доступ до них (першими носіями такого типу були компакт-диски). У такому випадку термін мультимедіа означає, що комп'ютер може використовувати такі носії та надавати інформацію користувачеві через всі можливі види даних, такі як аудіо, відео, анімація, зображення та інші на додаток до традиційних способів надання інформації, таким як текст.

5.2. Запам'ятайте крос-медійні моделі ньюзрума (за Маєром) (4 год.).

Координація	Координація розділених відділів/відомств
Крос-медіа	Багаторазове використання цифрового контенту і керування платформами, напр. за ньюздеском (вузька координація відділами)
Інтеграція	Багатомедійна робота орієнтованих на теми команд або окремих журналістів
Координація	Немає необхідності в універсальності (multi-skilling)
Крос-медіа	Всі повинні вміти думати для декількох платформ – фахівці для кожної платформи
Інтеграція	Чим більше журналістів вміють працювати на декількох платформах, тим краще (ніколи всі не робитимуть все)

5.3. Запам'ятайте технічну складову створення лонгвідів (за Г. Титиш)
(4 год.).

1. Ставити велике фото на весь екран (чи напівекрану);
2. Додавати таймлайни, карти, які б перекидали на ту частину тексту, про яку згадується;
3. Розділяти текст на підрозділи, а назви підрозділів виділяти іншим кольором-шрифтом-відтінками;
4. До кожного підрозділу прив'язувати добірку з кількох фото/відео. При цьому передбачити, що розмір плеєра для відео може бути різним, як і розмір фото (наприклад, велике фото і добірка менших вікон під ним);
5. Робити невеликі вставки з цитатами – виділяти окремі речення;
6. Передбачити опцію, щоб текст і фото було рухомими по відношенню одне до одного;
7. Прив'язувати інші тексти на цю ж тему (наприклад, через меню в будь-якому вигляді).

Змістовий модуль VI.

ТРАНСФОРМАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА ЗА УМОВ КРОС-МЕДІА

6.1. Проаналізуйте жанрові уподобання американської аудиторії інтернет-телебачення (4 год.).

Новини, поточні події.....	61%
Жарти, гуморески, скетчі, фрагменти комедійних телешоу.....	57%
«Трейлери» (анонси) фільмів.....	51%
Музичне відео.....	49%
Фрагменти телешоу.....	44%
Новини шоу-бізнесу, огляди кіноновинок.....	41%
Любительські ролики.....	39%
Прогноз погоди.....	36%

Спортивні ролики.....	30%
Телешоу (випуски повністю).....	27%
Фінансові та бізнес-новини.....	20%
Анімація, мультфільми.....	14%
Художні фільми повністю.....	14%
Концерти.....	14%
Інше.....	22%

6.2. Занотуйте відповіді на питання (4 год.).

Принципи викладу радіоновин. Що таке топ-лайн? Вимоги до топ-лайну. «Тіло» новини. Мета основної частини. За допомогою чого досягається зв'язність текст? Підходи до створення підводок. Що таке відводка? Правила використання синхронів. Що таке Vox Pop? Основні вимоги. Різновиди анонсів. Хронометраж.

6.3. Вивчіть різновиди блогів (4 год.).

За авторами:

Особистий (авторський, персональний) блог – ведеться однією особою (як правило, його власником);

Колективний або соціальний блог – ведеться групою осіб за правилами, які визначає власник; Корпоративний блог – ведеться усіма співробітниками однієї організації.

За наявністю (видом) мультимедіа:

Текстовий блог – блог, основним контентом якого є тексти;

Фотоблог – блог, основним контентом якого є фотографії;

Музичний блог – блог, основним контентом якого є музичні файли;

Подкаст-блог – блог, основний контент якого викладається у вигляді MP3-файлів;

Відео-блог – блог, основним контентом якого є відео-файли.

За особливостями контенту:

Контентний блог – блог, який публікує первісний авторський контент;

Моніторинговий блог – блог, основним контентом якого є прокоментовані посилання на інші сайти чи блоги;

Цитатний блог – блог, основним контентом якого є цитати з інших блогів.

За технічною основою:

Stand-alone блог – блог на окремому хостингу та движку (CMS);

Блог на блог-платформі – блог, який ведеться на потужностях блог-служб (LiveJournal, LiveInternet та ін.);

Моблог – мобільний блог, який містить контент, який розміщується в мережі з мобільних чи портативних пристроїв.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем у робочій програмі. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 6 (по 2 год.), виконання кожної роботи є обов'язковим.

ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Змістовий модуль I.**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
КРОС-МЕДІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ**

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування у Центрі мультимедійних технологій (2 год.).

Змістовий модуль II.**НОВИННІ ЖАНРИ В КОНТЕКСТІ КРОС-МЕДІЙНОСТІ**

Під час модульного контролю студенти аналізують новинні жанри в крос-медійних ЗМІ (2 год.).

Змістовий модуль III.**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ ВИКОРИСТАННЯ
ЖАНРІВ РАЦІОНАЛЬНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ**

Під час модульного контролю студенти аналізують жанри раціональної публіцистики в крос-медійних ЗМІ (2 год.)

Змістовий модуль IV.**ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ ЕМОЦІЙНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ
В КРОС-МЕДІЙНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ**

Під час модульного контролю студенти аналізують жанри емоційної публіцистики в крос-медійних ЗМІ (2 год.)

Змістовий модуль V.**ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНВЕРГЕНТНИХ ЗМІ**

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування у Центрі мультимедійних технологій (2 год.).

Змістовий модуль VI.**ТРАНСФОРМАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА**

ЗА УМОВ КРОС-МЕДІА

Студенти аналізують, запропоновані викладачем, конвергентного ЗМІ на кожній із його платформ (преса, телебачення, радіо, інтернет, соцмережі) (2 год.).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Крос-медійна журналістика» оцінюються за єдиною кредитно-трансферною системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально–методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально–дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;

- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма проведення: *екзамен*

Критерії оцінювання:

За загальним показником суми балів зароблених студентом протягом семестру поділеної на коефіцієнт – 10,5.

6.5. Орієнтовний перелік питань до екзамену.

1. Поняття крос-медійної журналістики.
2. Принципи побудови новин.
3. Процеси медіаконвергенції.
4. Особливості жанроформуючих ознак.
5. Критерії відбору новин для публікацій.
6. Типи новин залежно від інфоприводу.
7. Коротка новина.
8. Розширена новинна замітка.
9. Види актуальності в новинах.
10. «Пісочний годинник».
11. «М'яка» новина.
12. Прийоми досягнення драматизму у фіче.
13. Фіче.
14. Структура ньюз-фіче: «основний абзац», розробка теми, «кікер».
15. Загальні і крупні плани події.
16. Джерела динамізму в ньюз-фіче.
17. Дистанція і бар'єри в репортажі.
18. Особливий аспект події в репортажі.
19. Композиція репортажу.

20. «Червона нитка» і джерела напруги.
21. Види інтерв'ю залежно від теми.
22. Типологія питань в інтерв'ю.
23. Рух в інтерв'ю.
24. Пояснювальний і оціночний коментарі.
25. Структурні елементи коментаря.
26. Різновиди стратегій коментаря.
27. «Холодне» і «тепле» написання портрету.
28. Статична й динамічна бесіди.
29. GOSS-метод.
30. Види героїв.
31. Вимоги до інтернет-журналіста.
32. Особливості конвергентної редакції.
33. Різновиди блогів.
34. Концепція функціонування конвергентних ЗМІ.
35. Роль зображальної журналістики в інтернеті.
36. Платформи для функціонування крос-медійних ЗМІ.
37. Робота репортера в інтернет-ЗМІ.
38. Технічна складова створення лонгвідів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Крос-медійна журналістика»

Разом: 180 год., з них:

14 год. – лекційних,

56 год. – лабораторних занять,

12 год. – модульні контрольні роботи,
68 год. – самостійна робота.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I			Змі
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КРОС-МЕДІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ			НОВИННІ ЖАНРИ В
Кількість балів за модуль	107 б.			
Лекції	відвідування - 2 б.			від
Теми лекцій	Крос-медійна журналістика в системі традиційних медіа – 2 б.			
Лабораторні заняття	Медіаконвергенція: одна редакція, декілька платформ – 3+30 б.	Нові медіаплатформи і їхні основні функції – 2+20 б.		Коротка новина – 1+10 б. Розширена новинна замітка
Самостійна робота	5x5=25 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.			Модульна кс
Тиждень	VI	VII		VIII
Модулі	Змістовий модуль III			Зміс
Назва модуля	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЖАНРІВ РАЦІОНАЛЬНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ			ВИКОРИС ПУБЛІЦИСТИКИ Е К
Кількість балів за модуль	111 б.			
Лекції	відвідування - 1 б.			від
Теми лекцій	Жанри раціональної публіцистики – 1 б.			

Лабораторні заняття	Фіче – 2+20 б.	Ньюз-фіче – 2+20 б.	Коментар – 1+10 б.	Репортаж – 3+30 б.
Самостійна робота	5x6=30 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			Модульна кс

Тиждень	X	XI	XII	
Модулі	Змістовий модуль V			Зміс
Назва модуля	ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНВЕРГЕНТНИХ ЗМІ			ТРАНСФОРМА 3/
Кількість балів за модуль	100 б.			
Лекції	відвідування - 1 б.			від
Лабораторні заняття	Інтернет як новий канал комунікації в роботі журналіста – 1 б.			
Практичні заняття	Онлайн-редакція – 2+20 б.	Загальні підходи до роботи в мережі – 2+20 б.		Контент конвергентних медіа: розширення можливостей – 2+20 б.
Самостійна робота	5x6=30 б.			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 5 – 25 б.			Модульна кс

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Василик Л. Крос-медіа як тренд сучасної журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2013. – С. 297-300.

Горова С. ЗМІ електронні та ЗМІ традиційні: у динамічному співвідношенні // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 30. – С. 211-215.

Городенко Л. Теорія мережевої комунікації. – К.: Академія Української Преси, 2012. – 387 с.

Крейг Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. – К.: Києво-Могилянська академія, 2007. – 324 с.

Кулаковська Х. Візуальний контент інтернет-ЗМІ: термінологічні засади дослідження // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 6. – С. 26-28.

Литвинович М. Електронні ЗМІ: Криза якісного зростання. – К.: Віче., 2000. – С. 23–25.

Лукина М. М. СМИ в пространстве Интернета. – М. : Факультет журналистики МГУ им. М. В. Ломоносова, 2005. – 87 с.

Марков Б. Человек в эпоху масс-медиа // Информационное общество: СПб. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2004. – С. 452–507.

Машкова С. Г. Интернет-журналистика. – Тамбов: Издательство ТГТУ, 2006. – 80 с.

Подурец К. М. Журналист в Интернете: Учебн. пособ. – М. : ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2002. – 23 с.

Сарміна Г. Стратегічність в умовах кросмедійної діяльності // Актуальні проблеми сучасного мас-медійного простору. – Херсон, 2016. – С. 76-77.

Чабаненко М. В. Образність в інтернет-журналістиці на прикладі матеріалів львівського інтернет-видання Zaxid.net // Наукові записки Інституту журналістики. – 2014. – Т. 54. – С. 234-238.

Допоміжна література

Голодникова Ю. Журналистские блоги и перспективы формирования публичной сферы // Науковий вісник Ужгородського університету. Філологія. Соціальні комунікації. – 2010. – Вип. 22. – С. 140–143.

Кайда О. С. Організація роботи конвергентного мультимедіа в регіональному медіапросторі України [Електронний ресурс] // Світ соціальних комунікацій. – К., 2013. – Т. 9. – URL: <http://www.kyumu.edu.ua/wsc/toms/09/118-121.pdf>

Піддубний О. Сила соціальних медіа. Або чому не можна нехтувати соцмережами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidubny.com/sylassotsialnyh-media-abo-chomu-ne-mozhna-nehtuvaty-sotsmerezhamy/>

Потятиник Б. Інтернет-журналістика: навч. посіб. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.

Чабаненко М. В. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України: монографія. – Х. : Апостиль, 2011. – 424 с.

Шнайдер Вольф. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики [пер. з нім. В. Климченко ; за заг. ред. В. Іванова]. – Київ : Центр Вільної Преси : Акад. вільної преси, 2014. – 357 с.